

3 | Tridentská svätá omša
náučné články

4 | Biskup Ján Vojaššák
náučné články

6-7 | Zažiarili LÚČE
rozhovory

8 | Duchovné slovo
povzbudenie

Každodenné zvelaďovanie srdca

Máme tu začiatok septembra, leto je šťastne za nami. Mnohí dobre odýchnutí a do čokoládova opálení začíname nový školský rok. Plní síl a elánu sa vrháme do ďalšieho obdobia tohto roka. Každý z nás má určite ešte aj teraz v živej pamäti všetko to pekné, čo počas tohto leta zažil. Po akých miestach sa túlal, s kým bol, koho stretol, čo ho potešilo ba aj sklamalo. Bolo by to určite na jeden román. Hranice sa otvorili, svet je veľký a výber destinácií široký. A ako sa hovorí, ľudia žijú všade.

Každého z nás zaujme niečo iné. Nieкто má rád prírodu, iný pamiatky a ďal-

šieho zaujímajú väčšie mestá a nákupné centrá. Sto ľudí, sto chutí.

Mňa osobne na potulkách zaujali staré domy popri ceste. Je ich veľmi veľa. Sú častokrát spustnuté a schátrané. Ale predsa, každý z nich je niečím výnimočný. Bývala v nich rodina, rodičia i deti. Možno mali záhradu či hospodársky dvor so zvieratkami. Aj v ich kuchyni sa varilo a pieklo. Zub času ich však nahlodával natoľko, že teraz majú už len svoju históriu a svoju „dušu“. Samy ako keby na nás volali: „podťte k nám, vojdite, tu je miesta dosť“.

Našťastie nie všetky sú opustené. Vďaka ľuďom,

ktorí ich s trochou snahy a samozrejme financií zvelaďovali. Tak sa premenili na pekné, maľované chalúčky. A tak začali písať svoje nové dejiny. Ľudia im vdýchlili novú, ich srdcu blízku, „dušu“.

S tými domami je to presne tak, ako s nami ľuďmi. Keď sa o seba staráme, alebo je o nás príkladne postarané po hmotnej i po duchovnej stránke, tak sme šťastní. A je to na nás vidno. Naopak, keď sa nám nedarí, keď sme sami, tak sme presne ako tie opustené domy. Oproti týmto domom sme však vo veľkej výhode. Máme okrem ľudí ešte niekoho, kto nás zachráni

pred totálnou „demoláciou“. Je to náš jediný skutočný záchranca, náš ozajstný priateľ, Pán Ježiš. On sa nám dennodenne rozdáva a nič za to nepýta. Práve On je Ten, ktorý nás zdvíha zo samého dna, pohladí naše srdce i dušu. Je tu pre každého z nás, pre každú jednu opustenú a schátranú dušu. Stačí Mu len otvoriť svoje srdce a o ostatné sa postará On sám.

Prajem vám všetkým, aby ste po prázdninách a dovolenkách nastúpili do škôl i zamestnaní spolu s Ním. Bude sa vám žiť ľahšie a spokojnejšie. Tak veľa šťastia.

Mária Košalová

editoriál

„Nemáme si už čo povedať“, skonštatujú manželia po niekoľko-ročnom spolužití. „Sused sa so mnou nerozpráva“, sťažuje sa známa. „Ten náš pubertiak vôbec nepočúva, čo mu hovoríme a tobôž nie sa s nami zhovárať“, ponosujú sa rodičia tínedžerov. „Obojstrané vzťahy ochladli“, vyhlásia štátnici znepriatelených krajín.

A takto by sa dalo nájsť ešte zopár príkladov nezvládnutej komunikácie.

Keď sa tak človek nad tým zamyslí, zistí, že v živote sú predsa len najdôležitejšie vzťahy. Čo by sme mali z množstva krásnych vecí a skvelých zážitkov, keby sme sa nemali s kým o ne podeliť. Aj napriek tomuto poznatku častokrát radšej zveľaďujeme majetok namiesto toho, aby sme zveľaďovali vzájomné vzťahy. Predpokladom dobre fungujúcich vzťahov je aj kvalitná osobná komunikácia. Tvoria ju dve dôležité zložky – aktívne počúvanie a kultivované rozprávanie. A to všetko v atmosfére vzájomnej úcty.

Keďže aj naša redakcia vníma komunikáciu ako veľkú vec, prinášame na stránkach tohto čísla časopisu dva rozhovory.

Milí čitatelia!

Človek naozaj rastie aj tým, že sa učí zvládať vzájomnú komunikáciu. To však nepríde samo od seba. Treba sa tomu učiť celý život. Určite sa za tým skrýva aj kus sebazaprenia, pokory a hlavne vzájomnej lásky. Je pravdou, že mnohokrát nás ovládne hnev, pracovný či osobný stres, ťažká životná situácia... Pri každej príležitosti by sme však nemali zabúdať na to, že každý človek má svoju dôstojnosť, ktorú by sme nemali zraňovať.

Prajem vám veľa úspechov v rozvíjaní tejto vzácnej čnosti a samozrejme pekné čítanie.

Monika Hodnická

zdravotnícke okienko

Ochorenie či skôr trvalé telesné postihnutie sprevádzané rôznym stupňom mentálneho defektu. Ochorenie, ktoré možno nie je tak náročné pre postihnuté dieťa (nezriedka si ho ani neuvedomuje), ako skôr pre jeho najbližších - predovšetkým matku, ale aj otca a súrodencov. Ochorenie, ktoré ovplyvní životný štýl každej postihnutej rodiny.

Detská mozgová obrna

Detská mozgová obrna sa prejaví už v ranom detstve v priebehu prvého roka života. Mamička si zvyčajne všimne, že sa dieťa nevyvíja tak ako jeho rovesníci. Menej sa hýbe, nepretočí sa, neposadí sa, nechodí, má stuhnuté alebo naopak „handrovité“ končatiny. Jeho pohyby mŕňajú cieľ, sú roztrásené, nedokážu uchopiť žiadaný predmet. Nezriedka sa postihnuté dieťa nenaúči ani chodiť a ostáva trvalo pripútané na vozík a na celoživotnú pomoc svojich najbližších. V tých lepších prípadoch sa dieťa dokáže postaviť, urobí pár krokov. Rodičia vkladajú veľkú nádej do neskorších ortopedických korekčných operácií, ktoré môžu zlepšiť pohyblivosť dieťaťa. Len málokteré dieťa je mentálne bez následkov. Zvyčajne vyžaduje aj pomoc špeciálneho pedagóga. Základom je naučiť dieťa aspoň dodržiavať telesnú čistotu a základné návyky - jedenie, umývanie, vyprázdňovanie. Niektoré deti si zachovávajú napriek závažnému postihnutiu pomerne dobrú inteligenciu. Môžu sa dobre zapojiť do vzdelávania, učenia a dokážu rozvíjať svoje duševné schopnosti.

Rodičia sa často pýtajú, prečo práve naše dieťa, kde je príčina tohto problému?

Detská mozgová obrna vzniká následkom odkysličenia mozgu, ktoré trvá tak dlho, že trvalo poškodí mozgové bunky. Rozsah a stupeň ich poškodenia je rôzny. Podľa toho sa prejavia aj následky postihnutia. Niektoré deti majú skôr telesné, iné skôr mentálne postihnutie. Samozrejme sú aj rôzne kombinácie. K odkysličeniu mozgu najčastejšie dôjde následkom komplikovaného pôrodu, ale aj poranenia či úrazu. Detskú mozgovú obrnu môže

spôsobiť aj ťažká epilepsia, vrodené chyby mozgu, infekčné choroby či závažné ochorenie a lieky u matky počas tehotenstva.

Najdôležitejšie je čo najskôr rozpoznať príznaky a vyhľadať lekára. Český lekár MUDr. Vojta vyvinul špeciálnu rehabilitačnú metódu pre deti postihnuté detskou mozgovou obrnou. Také dieťa treba čo najskôr rehabilitovať už v dojčenskom veku od troch mesiacov. Mamička sa zvyčajne zaučí do rehabilitácie Vojtovou metódou pod dohľadom rehabilitačnej sestry. Dôležité je cvičiť niekoľkokrát denne, aj keď sa to deťom vôbec nepáči a často a úpenlivo nariekajú. Netreba zabúdať na kontroly u rehabilitačného lekára a sestry, ktorí napravia zlovyky a samozrejme nezabúdať navštevovať neurológa.

Dieťa prechádza v prvom roku života prudkým vývinom. Jeho biologické rezervy sú často nepredvídateľné, a preto nádej pre tieto deti zomiera skutočne posledná...

Ale o tom až nabadúce.

Jana Virčíková,
detská lekárka

Vydáva Rímskokatolícky farský úrad Markušovce pre farnosť Markušovce a filiálky Teplička, Pod Teplička a Lieskovany. Zodpovedná redaktorka: Mgr. Monika Hodnická. Redaktori: MUDr. Mária Košalová, Adriana Lazorová, Peter Lazor, Lucia Dutková. Sadzba a grafická úprava: Ing. Peter Hamrák. Technické spracovanie: Tlačiareň Kežmarok. Jazyková spolupráca: Mgr. Stanislava Hudranová. Odborný konzultant: Prof. ThDr. Ján Duda, PhD., Imprimatur: Prof. ThDr. František Tondra, spišský diecézny biskup, BÚ 16.2.1999, č. prot. 113/99. Registrované OÚ, odbor školstva a kultúry v Spišskej Novej Vsi, reg. č. 2/99. Náklad 1000 kusov. Adresa redakcie: Rim. kat. farský úrad, Michalská 52, 053 21 Markušovce. Nepredajné. E-mail: info@pokojadobro.sk. <http://www.pokojadobro.sk> Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky. Nevyžiadané rukopisy nevraciamy.

Tridentská svätá omša

V nedeľu a niektorí chodíme aj vo všedný deň na svätú omšu. Obrady sv. omše sú nám už dôverne známe natoľko, že ich vieme skoro naspamäť. Najmladšia generácia možno už ani nevie, že obrady tejto sv. omše zaviedol Svätý Otec Pavol VI. Apoštolskou konštitúciou Missale Romanum z 3. apríla 1969. V roku 1970 bola publikovaná oficiálna verzia Omšovej knihy nazývanej aj Misál (od latinského slova missa, čo znamená omša a missale bola kniha, podľa ktorej sa slúži sv. omša. Prívlastok (Missale) Romanum má preto, že ide o spôsob slávenia sv. omše, aký sa slúžil v Ríme; tento spôsob slávenia, tzv. rímsky rítus, je zaužívaný aj v Rímskokatolíckej cirkvi na Slovensku). Gréckokatolícka cirkev na Slovensku je katolíckou cirkvou nie rímskeho, ale byzantského rítu. Reforma liturgických kníh bola požiadavkou Druhého vatikánskeho koncilu, ktorý sa konal v rokoch 1962-65. Misál a iné liturgické knihy boli z latinského originálu (tzv. editio typica) prekladané postupne do jazykov jednotlivých národov. A tak došlo aj k tomu, že v súčasnosti sa sv. omše v našich kostoloch slávia v slovenčine.

Nariadenie Benedikta XVI.

Avšak súčasný Svätý Otec Benedikt XVI. vydal 7. júla 2007 Apoštolský list Summorum Pontificum, v ktorom umožňuje sláviť sv. omšu podľa predpisov Misála pápeža Pia V., ktorý bol naposledy reformovaný pápežom Jánom XXIII. v roku 1962. Tento spôsob slávenia je známy tiež pod názvom Tridentská sv. omša a Omšová kniha, podľa ktorej sa takáto sv. omša slávi, Misál Pia V. alebo jednoducho Tridentský misál. Sláviť tridentskú sv. omšu je možné iba v latinčine, okrem bohoslužby slova (čítania a kázeň), ktoré môžu byť v slovenčine. Nariadenie Benedikta XVI. nadobudne účinnosť na sviatok Povýšenia sv. Kríža (14. septembra 2007).

Obsah nariadenia

Pápež Benedikt XVI. ponecháva v platnosti a účinnosti Misál Pavla VI., ako aj možnosť slávenia celej sv. omše tak, ako doteraz (teda aj v slovenčine). Zároveň však dovolil, že ak spoločenstvo veriacich prejaví vôľu a predloží ju farárovi, že si želá

Missale Romanum v latinčine

slávenie Tridentskej sv. omše, farár má spoločenstvu veriacich vyhovieť a sláviť sv. omšu podľa Misála z roku 1962. Musí ju sláviť v latinskom jazyku, ako som to už spomenul vyššie. Tridentská sv. omša trvá dlhšie, používa čiastočne iné liturgické oblečenie kňaza a značnú časť obradov vykonáva kňaz obrátený tvárou k hlavnému oltáru (teda chrbtom k ľudu). Aby nevznikli nedorozumenia, že jedna skupina veriacich farnosti chce taký a iná skupina zase iný obrad sv. omše, rozhodnutie prináleží farárovi, ktorý má rozhodnúť rozumne.

Prečo?

Dôvody, ktoré viedli Benedikta XVI. k takémuto rozhodnutiu vysvetlil on sám v liste adresovanom biskupom, ktorý vydal taktiež 7. júla tohto roku. Preklad tohto listu je publikovaný v mojom preklade v časopise Cirkev-ného súdu Spišskej diecézy (Tribunál 2/2007, str. 3-5). Kto by chcel podrobnejšie vysvetlenie, môže si prečítať tento list. Obmedzím sa tu iba na konštatovanie, že existuje Bratstvo sv. Pia X., ktoré založil francúzsky arcibiskup (dnes už zosnulý) Marcel Lefebvre. Toto Bratstvo, ktoré slúži tradičnú tridentskú sv. omšu, v súčasnosti počíta približne pol milióna veriacich (4 biskupov, 460 kňazov

a 160 seminaristov) v Švajčiarsku, Francúzsku, Nemecku, Rakúsku, Poľsku, USA, Austrálii, Argentíne. Okrem tohto Bratstva existujú aj iné skupiny veriacich, ktorí slávia tridentskú sv. omšu (napr. Bratstvo sv. Petra existujúce v Nemecku, Rakúsku a iných krajinách). Aj na Slovensku existujú niektoré skupiny katolíkov, ktoré inklinujú k sláveniu tridentskej sv. omše. Toto je prvý dôvod, pre ktorý pápež povolil tridentský rímsky rítus jej slávenia. Ďalším dôvodom je skutočnosť, že niektorí katolíci považujú súčasné slávenie sv. omše za málo posvätné, že sa tu niekedy umožňuje určitá väčšia voľnosť a slabšia disciplína, než pri tridentskej omši. Niektorí veriaci považujú za málo posvätné isté spevy, iní vstupy laikov v rámci sv. omše, ďalší možnosť prístupu v oblečení laikov, niekde sú to spevy s gitarou, inde dokonca aj tance (v Afrike) a ďalšie kreatívne vstupy do liturgie sv. omše. V tridentskej sv. omši takéto niečo nie je možné a pretože ich kreativita v rámci sv. omše vnútorne uráža a považujú ju za nedôstojnú, želajú si sláviť sv. omšu podľa Misála z roku 1962. Benedikt XVI. ich citenie rešpektoval a umožňuje im realizovať slávenie sv. omše v súlade s ich zmyslaním a omšovými predpismi pred roku 1970.

Biskup Ján Vojtaššák

Spomeňme si v týchto dňoch na Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka. Totiž 4. augusta 2007 uplynulo 42 rokov od jeho úmrtia a 4 roky od exhumácie jeho telesných ostatkov. Ale predovšetkým preto, že ide o významnú osobnosť Katolíckej cirkvi na Slovensku a denne sa modlíme za jeho blahorečenie.

Úcta i rozpaky

Keď som v roku 2003 stál nad otvorenou rakvou, v ktorej odpočívali ostatky Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka, cítil som hlbokú úctu i veľké rozpaky. Nikdy predtým som tohto Božieho muža na vlastné oči nevidel, iba som čítal a počul o jeho obdivuhodných skutkoch i múdrych slovách, ako aj odvážnom a svätom živote. Teraz som sa pozeral na jeho telesné ostatky s veľkou bážňou a úctou. A rozpaky som cítil preto, lebo som pozeral na jeho drobnejšiu postavu a pýtal som sa sám seba: čoho sa tí komunisti na tejto postave tak báli? Vždy som si ho predstavoval ako veľkého človeka. No zistil som, že on veľkým bol, ale predovšetkým svojim duchom a životom. Pán si ho povolal na večnosť 4. augusta 1965 v nemocnici v Říčanech pri Prahe vo veku nedožitých 88. rokoch. Je priam neveriteľné, čo tento človek prežil. Narodil sa a prežil detstvo i kňazské pôsobenie v Rakúsko-uhorskej monarchii, biskupom bol počas prvej Československej republiky i vojnového Slovenského štátu a 17 rokov stihol prežiť, síce vo väzení, aj v komunistickom režime. Dlhá, predlhá to bola púť na jeho životnú kalváriu, ktorá napokon aj prišla.

Dnes vieme viac

Počas komunizmu sa o Vojtaššákovi hovorilo málo, lebo 13.1.1951 bol odsúdený na 25 rokov trestu odňatia slobody. Už predtým ho držali vo vyšetrovacej väzbe, aby ho „pripravili“ na vystúpenie v súdnej sieni. No s ľuďmi, ktorí jedia zemiaky s kyslou kapustou to nemajú ľahké ani vyšetrovatelia v base. Zdalo sa, že Vojtaššák je už pripravený na „vystúpenie“, no keď vystúpil, urobil vyhlásenie, že popiera čo povedal, lebo ho k tamtej výpovedi prinútili. Nie a nie toho muža zlomiť, prinútiť, aby poslúchal... Nepomáhala ani bitka a týranie. Tvrdá hlava to bol ten Vojtaššák. Spomedzi biskupov bol najstarším. V tom čase mal už viac ako 73 rokov.

Ale vráťme sa do doby, v ktorej sa stal biskupom. Dnes už vieme o tom viac, lebo boli sprístupnené vatikánske tajné archívy až do roku 1938 do začiatku pontifikátu pápeža Pia XII. (dodávna boli len do roku 1922 do začiatku pontifikátu Pia XI.) Vznik Československej republiky vyhlásenej v Prahe 18.10.1918, ku ktorej sa Slovensko prihlásilo žilinskou deklaráciou 30.10.1918, našiel Spišskú diecézu v zložitých spoločenských, politických i náboženských podmienkach. Z frontu

Biskup Ján Vojtaššák

prvej svetovej vojny sa vracali vojaci, ktorí prežili, niektorí zmrzačení, ale všetci poznačení krvavými udalosťami. V roku 1919 zomrel spišský biskup Dr. Alexander Párvy a na jeho miesto nastúpil v súlade s cirkevnými zákonmi pomocný biskup s právom nástupníctva ThDr. Martin Keberich, ktorý bol biskupom od roku 1916. Po intervencii pražskej štátnej moci Mons. Keberich z funkcie spišského biskupa odstúpil ešte v tom istom roku 1919. Pre štátnu moc bol biskup Keberich nežiadúcou osobou, lebo sa hlásil k Uhorsku a tu už existovala nová republika (po svojom odstúpení pôsobil ako prepošť Sídelskej spišskej kapituly až do roku 1952, kedy zomrel; pochovaný je v krypte Spišskej katedrály). A začalo sa vyjednávať, kto bude spišským biskupom. Za Vatikán vyjednávania viedol apoštolský nuncius arcibiskup Clemente Micara a za pražskú vládu minister zahraničných vecí Eduard Beneš. Vážnym kandidátom bol Andrej Hlinka ako ružomerský farár, ktorý snáď bol najvplyvnejšou osobou tých čias v radoch katolíkov na Slovensku. No upadol do nemilosti vlády, lebo sa dožadovo naplnenia sľuby, ktorý dal Masaryk Slovákom v Pittsburgu, že Slováci budú s Čechmi v novom štáte rovnoprávni s vlastnou autonómnou vládou. Dnes vieme, že to bol Andrej Hlinka, ktorého Vatikán požiadal napísať posudok na Vojtaššáka o jeho súcosti na biskupa. Zdá sa, že v rokovaniach, ktoré neboli ľahké, Vojtaššák nebol „favoritom“ ani vlády, ani Svätej Stolice. Možno to bolo pre jeho mladý vek, alebo nedostatočný (podľa názoru niektorých) diplomatický rozhľad, ale-

Exhumácia rakvy z hrobu v Zakamennom

bo preto, že nemal doktorát, čo napokon bolo a je požiadavkou cirkevných predpisov pre úrad biskupa. Ktovie? Jeho meno „vytiahol“ na stôl nuncius v čase, keď zlyhali iné alternatívy. Jána Vojtaššáka 20.11.1920 pápež Benedikt XV. vymenoval za spišského biskupa, 13.2.1921 bol v Nitre konsekrovaný a 27.2.1921 sa v Spišskej Kapitule ujal svojho úradu.

Križovatka života

Po druhej svetovej vojne a najmä po smrti arcibiskupa Kmeťku v roku 1948, keď sa stal najstarším biskupom na Slovensku, sa Vojtaššák dostal na dôležitú križovatku svojho života. Zdá sa, že biskupský zbor bol na Slovensku rozdelený na dve skupiny. Jedna skupina bola za vyjednávanie s komunistickou vládou a verila v aký-taký úspech alebo aspoň nejakú obmedzenú mieru slobody pre Cirkev. Druhá skupina odmietala rokovanie s komunistami v presvedčení, že s nimi sa rokovať nedá, že rokovania by boli len „hrou mačky s myšou“. Najvýraznejšou postavou druhej skupiny bol práve Ján Vojtaššák, ktorý sa celou silou svojej autority postavil na odpor komunistickému násiliu. V roku 1949 správca apoštolskej nunciatúry v Prahe napísal do Vatikánu, aby bol Vojtaššák urýchlene vymenovaný za arcibiskupa, lebo z biskupského zboru má najviac odvahy a má schopnosť dodať odvahy aj ostatným biskupom na Slovensku (neskôr v roku 1952 písali zahraniční Slováci do Vatikánu list, v ktorom prosia, aby bol Vojtaššák vymenovaný za kardinála, aby tak bola posilnená jeho autorita na Slovensku aj zo strany Svätej Stolice). Vtedajšia štátna moc situáciu zhodnotila správne a náležite to aj využila. Vojtaššáka, Gojdiča a Buzalku odsúdila za údajnú vlastizradu a špionáž pre Vatikán. Držala ich vo väzení a rozšírila proti nim štvavú propagandistickú kampaň. Prvú skupinu biskupov zapojila, často v rozpore s ich skutočnou vôľou, do „budovateľského úsilia“ komunistického zriadenia. Napríklad v roku 1955, teda v čase, keď Vojtaššák a mnohí ďalší biskupi, kňazi a laici sedeli vo väzení pre svoje náboženské presvedčenie, košický apoštolský administrátor biskup ThDr. Jozef Čársky dostal štátne vyznamenanie Rád republiky a médiá naňho poukazovali ako na príklad vlasteneckého biskupa. Dnes vieme ako Mons. Čársky pre to vnútorne trpel. Nemožno ho za to odsudzovať, lebo nie každému Pán

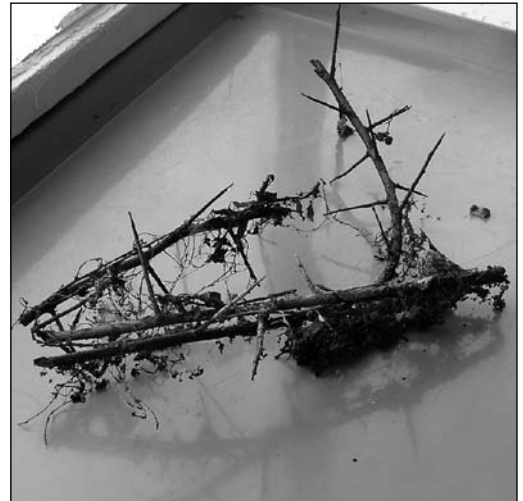
Boh udeľuje dar mučeníctva. Ak by si niekto myslel, že trpieť za Krista je niečo samozrejmé, treba ho usmerniť: dar mučeníctva majú iba tí, ktorým tento dar dá Pán. Iba tí, ktorým Pán dá silu zniesť utrpenie. Vojtaššák toto utrpenie niesol do konca svojho života priam príkladne ako skutočný Boží služobník 15 dlhých, predĺžených rokov.

Biskupom vo väzení

Dovoľte mi, aby som na tomto mieste nepísal o jeho utrpení, ktoré musel prežiť, ba denne prežívať, ale aby som poukázal na skutočnosť, že Vojtaššák ostal aj vo väzení „nezlomenou“ osobnosťou. Toto je veľmi vážna vec, lebo v živote ľudí sú udalosti, bôle, utrpenia, ktoré im spôsobia hlboké vnútorné zranenia a následne človek už do smrti ostáva „zlomeným človekom“. Po svojom uväznení v roku 1950 sa biskup Ján Vojtaššák už nikdy nedostal na slobodu, ale celých 15 rokov strávil vo väzení (11 rokov) alebo v exile (4 roky), ale vždy pod policajným dozorom. Ak k tomu prirátame bitku, týranie, ponižovanie, výsmech a potupovanie, sú to všetky predpoklady, aby sa z Vojtaššáka stal „zlomený“ človek rezignujúci na všetko. V prípade Vojtaššáka sa to napriek všetkým predpokladom nestalo. Zaujímal sa o dianie v diecéze, žiadal komunistickú vládu, aby ho pustili z väzenia na rokovanie Druhého vatikánskeho koncilu (ktorý začal v roku 1962 vo Vatikáne), písal listy kňazom diecézy a ak sa dnes hovorí o delení diecéz na Slovensku, Vojtaššák mal vo väzení pripravený návrh nového rozdelenia diecéz Slovenska. To, čo by iného človeka bolo dávno zložilo, jeho nezložilo a nezlomilo. Tento fakt sa dá vysvetliť iba tak, že Boh mu dal silu vytrpieť a pretrpieť všetko.

Nebezpečný pohreb

V čom už môže byť pohreb nebezpečným? Nevie, ale zdá sa, že Vojtaššákov pohreb bol pre vtedajšiu štátnu moc nebezpečným, lebo aj mŕtvá telesná schránka biskupa dokázala „rozhybať“ masy veriacich. Ako spišský biskup mal byť pochovaný v spišskej katedrále. Ale to pre vtedajšiu vládu

Trňová koruna z trstia, ktorá sa našla v rakve spolu s ostatkami

neprichádzalo do úvahy. Napokon súhlasili s jeho pohrebom v jeho rodisku Zakamennom, kde pohrebné obrady vykonal trnavský apoštolský administrátor biskup Ambróz Lazík. Pohreb biskupa Vojtaššáka bol prejavom viery ľudu na Slovensku a úctou k osobnosti, ktorá pre vieru toľko trpela. Ukázalo sa, že ľudí možno klamať, ale nedá sa to robiť dlhodobo. Napriek toľkým článkom v novinách, v ktorých Vojtaššáka opisovali ako „zradcu republiky“, „nepriateľa ľudu“, „špióna Vatikánu a imperializmu“, ľud na Slovensku aj na pohrebe ukázal, že na Vojtaššáka má svoj vlastný pohľad, ktorý nie je v súlade s tým oficiálnym, komunistickým.

Exhumácia

V lete v roku 2003 sa z nariadenia súčasného spišského biskupa Mons. Františka Tondru znova otvoril hrob biskupa Jána Vojtaššáka. O exhumáciu som ho listom požiadal ako postulátor diecéznej i rímskej fázy beatifikačného procesu. Všetci zainteresovaní zložili vo farskom kostole v Zakamennom na oltári prisahu a potom šli k hrobu biskupa Vojtaššáka na blízky miestny cintorín. Exhumačné práce prebiehali v pokojnej atmosfére. Rakva bola ešte zachovalá a nebolo potrebné ju v Zakamennom otvárať, otvorená bola až na druhý deň. Okolo hrobu sa zhromaždili starostovia i kňazi hornooravských farností a veľké množstvo zástupu veriacich, ktorí sa modlili nahlas ruženec. Keď rakvu niesli do auta, niektorí spontánne dokonca kľakali... Bola to taká duchovná atmosféra, akú človek nezažije často.

Aj v Markušovciach zažiarili LÚČE

Nad mladými netreba lámať palicu. Je ešte dosť takých, ktorí napriek rozmáhajúcej sa konzumnej spoločnosti veria pravým hodnotám a usilujú sa podľa nich nasmerovať svoj život. V jeden júlový podvečer to dokázala i početná moravská skupina Paprsky. Svojou hudbou a spevom obohatila svätú omšu v markušovskom kostole a po nej slovom a koncertom prispela aj k duchovnému zážitku. Spolu s nimi zavítal do našej farnosti aj náš bývalý kaplán.

Myo tu nezachránime, ale môžeme byť príkladom (rozhovor s Jirkom, vedúcim moravskej skupiny PAPERKY)

Ako ste sa dali dokopy?

• Všetko to začalo svadbou. Vydávala sa jedna naša kamarátka a v našej farnosti nebol žiaden súbor. Povedala to jednému kamarátovi a on začal dávať dohromady ľudí. Potom sme na tej svadbe zahrali, no a po svadbe sme to mali skončiť. Vtedy sme si vraveli, že by to bola škoda rozpadnúť sa. Už sme niečo spoločne zažili, nacvičili. Bolo nás tak 10-15. Začali sme o tom rozprávať kamarátom a ďalším a ďalším. Nakoniec z tej prvej farnosti v našej kapele už veľa ľudí nezostalo.

Hrávate pravidelne aj na svätých omšiach?

• Áno, pravidelne. Tam, kde hráme na koncerte, zároveň hráme aj na svätej omši.

Sú piesne, ktoré spievate, prezváté, alebo si texty píšete sami?

• Usilujeme sa väčšinu písať sami, aby sme prinášali niečo nové.

Ste prvýkrát na slovenskom turné?

• Áno. Pred Slovenskom sme už boli aj v Anglicku, kde sme spievali asi tretinu anglicky a zvyšok česky.

Pýtali sme sa ich, v akom jazyku máme spievať. Odpoveď znela: „prišli sme na českú kapelu, tak česky“.

Kedy a ako ste sa zoznámili s naším bývalým kňazom Antonom Kasanom?

• Asi pred tromi rokmi – to bol vtedy ešte na fare vo Vracove. Ako tak chodíme po farnostiach spievať, zoznámime sa aj s miestnymi kňazmi. Tak to bolo aj vo Vracove. Odspevali sme si svoje, odišli a ... nič. Po dvoch rokoch sme sa ocitli na koncerte v Lidečku a tam sme ho znova stretli a vtipne sme poznamenali – veď my sme sa už niekde stretli... Dali sme sa do reči a od tej doby sme začali akosi viac spolupracovať. Odvtedy ho považujeme za nášho veľmi dobrého známeho a kamaráta.

Čo si myslíte o dnešnej mládeži? Zvlášť o tej českej sa hovorí, že nepociťujú potrebu chodiť do kostola... Ako vidíte budúcnosť?

• Budúcnosť? Tá je na nás. My pre to môžeme urobiť to, že pôjdeme príkladom. Nehovorím, že my to tu zachránime. Čo však môže urobiť každý z nás je nepoľaviť a ukázať, že to ide. Samozrejme, nikoho nemožno nútiť. A pokiaľ bude chcieť niekto nasledovať príklad, tak to považujem za akési splnenie našej úlohy. Ale nemyslím si, že je to problém len čes-

kej mládeže. Je to všeobecný trend v Európe. Vidno to na počte sobášov a počte narodených detí. Je to na nás, čo budeme s tým robiť.

Existujete už 11 rokov. Za tú dobu sa určite už mnohí vystriedali...

• Áno, za tých jedenásť rokov prešlo zborom okolo 170 ľudí. Ja to tak žartovne pomenúvam, že sme taký „prietokový ohrievač“. Niekto pobudne dva, niekto sedem rokov, niekto je tam už celú dobu... A stále priberáme nových ľudí. Samozrejme, že keď niekto skončí štúdium, vydá sa alebo sa ožení, odsťahuje sa, tak to už potom veľmi nejde.

Čo by ste odkázali našim mladším a starším čitateľom?

• Ja by som to nerozdeľoval. Odkázal by som všetkým asi to, že nikto by nemal zakopávať svoje talenty, dary. Každý je v niečom dobrý, treba si to uvedomiť, nájsť to. Nejojkať, ja nič neviem. Každý môže byť v niečom prospešný, a tým prispieť aj k zlepšeniu stavu v Cirkvi.

Kto vymyslel názov Paprsky (po slovensky lúče)?

• Je to už tak dávno, že už ani neviem. Podstatné však je, že tak sme to vnímali - slnko vysielala lúče a my by sme chceli byť tiež takými božiami lúčmi.

Ak rodičia odhadzujú Boha, odhodia Ho aj ich deti

Deviateho októbra oslávi štyridsiatku.

Jeho prvou kapláňkou bola naša farnosť, ktorú si oblúbil.

Po nej odišiel slúžiť Bohu a ľuďom do Českej republiky.

Tak to cítil, tak to chcel.

Anton Kasan

Máte ešte kontakty s našimi slovenskými kňazmi?

• Vďaka takým aktivitám, ako je napríklad aj koncert Papský áno. Keď sme vybavovali to turné po Slovensku, tak som postretal veľa spolužiakov a kamarátov. Je to perfektné, keď človek dôjde niekde na faru a vie, ako sa ten kňaz volá a že sa navzájom poznáte.

Ako často chodíte domov do Vavrečky?

• Tak raz za dva mesiace.

Nepríde Vám niekedy smutno za domovom?

• Ani nie. Často chodievajú od nás aj za mnou. A domov pre kňaza je vlastne tam, kde pôsobí.

Čo si myslíte o mladých a o ich budúcnosti? Nemáte pocit, že majú teraz toľko možností, že už akosi ani Boha nepotrebujú?

• Myslím si, že je to tak kvôli rodičom mojej generácie. Zhruba štyridsiatnikov. Oni nechcú Boha, a tak ani ich deti nechcú Boha. Keď to však rodičia „nekazia“, tak to ani deti „nepokazia“. Za čo mládež môže? Za to, že sú mobility, internet, ... ? Veď to vymyslela generácia ich rodičov. Ale my ich máme naučiť tú modernú techniku správne využívať. A ak rodičia odhadzujú Boha, odhadzujú tým aj hodnoty a mladí potom nevedia, čo je hodnota a čo je brak.

Ako sa môže mládež zastávať Cirkvi, keď médiá vyťahujú a šíria častokrát negatívne kauzy Cirkvi?

• Média vyťahujú a vždy budú vyťahovať škaredé veci o Cirkvi. Nájdu nejakú nepeknú vec, ktorú robí nejaký kňaz, ale o tisícoch

ďalších, ktorí robia dobré veci nepíšu! A to je najväčšia chyba.

Keď bolo zverejnené, že český premiér žije s milenkou, tento hriech je v poriadku. Pritom je verejná autorita. Keď však spácha hriech kňaz, tak je zle...

Ako vnímate po tej dlhšej dobe Markušovce a Markušovčanov?

• Páči sa mi, že si udržujú tú pokoru, ktorú som u nich videl pred toľkými rokmi. Pokora je základ. Že sú pokorní, úctiví... To sa z mnohých farností vytráca. Vidno to aj v Čechách.

Odkaz veriacim našej farnosti

• Na Velehrade, ktorý nás spája, spievame „dedičstvo Otcov zachovaj nám Pane“. Tým najväčším dedičstvom je viera, ktorú sme od našich rodičov prijali. Cyril a Metod priniesli vzdelanie i vieru. Dnes sa propaguje len vzdelanie a viera sa odhadzuje ako nepotrebná vec. Takže farnikom prajem, aby boli vzdelaní ale i veriaci. A takúto vzdelanosť potom najviac použijú pre dobro ľudstva, rodiny a spoločnosti.

Najbližšie obdobie ostávate asi v Čechách...

• Áno.

Za rozhovory ďakuje
Monika Hodnická

Ako vnímate farnosť Markušovce s odstupom času? Zmenilo sa tu niečo?

• Vnímam ju veľmi kladne.

Z Markušoviec ste odišli do Čiech.

Je tomu už 10 rokov...

• Pôvodne som tam chcel byť dva roky. Po ich uplynutí som cítil, že v Čechách je veľa práce, a tak mi to nedalo vrátiť sa. Viem, že aj na Slovensku je veľa práce, ale keď som cítil to povolanie odísť do zahraničia, tak to treba využiť.

Najprv som bol sedem rokov na Morave vo Vracove. Teraz pôsobím v Lidečku. Spolu s kaplánom máme teda dve farnosti a šesť dedín.

Akí sú českí veriaci?

• Dobrí. (úsmev) Je to všade rovnako. Ako kde a ako ktorí. Rozdielne je to aj z dediny na dedinu, z kraja na kraj.

Minule sa v médiách objavila Česká republika na prvých priečkach, čo sa týka ateizmu ľudí. Je to tam naozaj cítiť? Slúžia kostoly väčšinou už len ako pamiatky pre turistov?

• Záleží na tom, kde človek je. Napríklad vo farnosti Lidečko, v ktorej momentálne pôsobím, tak tej hovoria svätá zem. A zase v susednej dedine to tak nie je.

Ako je to s kňazskými povolaniami v Čechách?

• Nie je to dobré, teraz boli vysvätení len traja. Je málo povolání.

Anton Kasan počas slávenia Eucharistie

Duchovné slovo

Dodnes v mojej pamäti mám uložený jeden obraz, ktorý visí v izbe mojich rodičov. Je na ňom namalovaný pekný les, a domček, okolo ktorého tečie potôčik. Ale pozornosť sa upiera na dve deti, v pozadí ktorých sa objavuje postava dospelého anjela, sprevádza ich a ochraňuje na ceste domov. Zvláštnosťou na tomto obraze je ešte jedna, na prvý pohľad ani nie tak dôležitá, vec. Deti prechádzajú cez drevenú lavičku, kde chýba nielen zábradlie, ale i jedna doska, ktorá má upozorniť na to, že hrozí veľké nebezpečenstvo. Preto je nad nimi anjel, ktorý ich ochraňuje, stráži a upozorňuje, aby boli opatrnejšie pri prechádzaní cez drevenú lavičku.

Je ešte v tejto modernej dobe možné rozprávať a existencii anjelov? Vie sa ešte dnes, zvlášť mladý človek, zamyslieť nad touto skutočnosťou, akou je existencia anjelov? Nezdá sa to už ako niečo, čo je prekonané? Niektorí si myslia, že je to akási mýtická, vymyslená postava!

Keď sa hovorí o anjeloch, veľmi často sa to spája so sv. Mikulášom, s narodením Ježiša Krista, čiže na Vianoce. Spomínajú sa tiež v mnohých piesňach. Napríklad jedna známa speváčka spieva pieseň pod názvom: „Anjelik môj, kde lietaš...“ Veľmi často toto slovo používajú zvlášť mamky, keď ich dieťa je ešte malé, pekné, čisté, poslušné. Vtedy povedia „ty môj malý anjelik.“

Kto je anjel?

Slovo anjel je odvodené od gréckeho slova „angelos“ a znamená Boží posol alebo Boží vyslanec. Objavuje sa pri veľmi dôležitých situáciách, ktoré zohrajú v dejinách spásy mimoriadne udalosti. Spomeňme si na Zachariáša a Alžbetu, na Máriu, Matku Božieho Syna, na Jozefa, ktorí spolu s rodinou musia odísť pred kráľom Herodesom.

Úlohu Božieho posla by sme mohli porovnať s nejakým veľvyslancom, ktorý má zastupovať a reprezentovať svojou krajinou alebo štát.

Aj anjel pri veľmi dôležitých úlohách zastupuje, čiže reprezentuje Boha. Boh mu dáva pokyny a on ich má veľmi zodpovedne plniť. Keď hovoríme o poslaní, o úlohe zastupovania a reprezentovania, nemôžem nespomenúť túto skutočnosť a preniesť ju do nášho konkrétneho života.

Naše poslanie

Nielen anjeli sú poslaní Bohom, ale tento fakt musíme spojiť i s našim poslaním a opýtať sa: „Ako reprezentujem a zastupujem Boha, svoje náboženstvo, svoje presvedčenie, svoju vieru?“ Je s tým všetkým, čo som doposiaľ urobil, spokojný Ten, ktorý ma povolal, aby som išiel a zvestoval radostnú zvesť tým, ktorí to potrebujú? V duchu známej Kristovej vety: „Chodte a učte... Zadarmo ste dostali, zadarmo dávajte.“ Tým, že si nás Boh vyvolil, už nás nenazýva sluhami, ale priateľmi. Dal nám príklad, aby sme i my robili podobne!

Veľmi často sa stáva, že ľudia zabúdajú na svoje dôležité poslanie. Zabúdajú reprezentovať Toho, ktorý nás povolal do svojej služby. Vybral si nás preto, lebo nás „miloval do krajnosti, aby sme išli a prinášali ovocie v podobe pekného, kresťanského života.“

Súčasná doba nás presvedča, že i taký človek, ktorý dostal dôveru od Boha, ide proti nemu a stáva sa poslom, reprezentantom zla, nenávisť, odporu, nechuti, nechcenia ísť cestou dobra.

O dôvere

V učebnici náboženstva pre deviaty ročník je jedna veta, ktorú som ešte ako kaplán rozoberal so žiakmi: „Boh sa nebojí dôverovať človeku, ale človek sa bojí dôverovať Bohu.“ Prečo je to tak? Boh dal svojmu stvoreniu dôležité dary a to je rozum a slobodná vôľa. Môžem sa slobodne rozhodnúť, či pôjdem s Bohom alebo proti nemu. Vôbec ma neobmedzuje, ale naopak dáva mi slobodu. I napriek tomu, že Boh vopred vedel, že ho mnohí zradia.

K druhej časti vety mi žiačka povedala, že človek sa bojí dôverovať Bohu preto, lebo sa sám bojí, že ak ho zradí, Boh ho už nebude mať rád. Ako argument som povedal: „Ale Boh nie je ako človek, žeby stratil v neho dôveru, keď ho sklame.“ Boh mi dáva stále možnosť zmeniť sa, zmieriť sa s ním.

Starostlivosť o svoj duchovný rast

Nakoniec sme skonštatovali tú podstatnú vec. Preto mnoho ľudí nevenuje svojmu kresťanskému životu dostatočnú pozornosť, lebo Boh ponúka také

veci, ktoré sa nedajú chytiť, nemajú žiadnu miliónovú hodnotu, nedajú nám trvalé vnútorné uspokojenie, že to vlastným alebo to mám.

Ale Kristus hovorí: „Ani ucho nepočulo, ani oko nevidelo, ani do ľudského srdca nevstúpilo, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú.“ (1 Kor 2,9) Čo sú peniaze oproti skutočnej láske, o ktorej hovorí Boh? Čo je majetok oproti večnému životu? Čo je ľudská sláva, oproti sláve vo večnosti? Je potrebné denne si položiť túto otázku: „Čo chce dnes odo mňa Boh? Posiela ma medzi ľudí, aby som dokázal svojím životom, že ten, ktorý ma povolal, aj skutočne existuje.“ K tomu poslaniu nám určite pomáhajú naši anjeli strážcovia, ktorí nás deň, čo deň chránia a sprevádzajú po našich cestách.

Anjel strážny

Spomeňme si na mnohé životné chvíle, ktoré sa skončili tragicky. Napríklad automobilové, letecké alebo plavebné nešťastia. Tí, ktorí prežijú, ďakujú, že sa im nič zlého nestalo. Napríklad takí, ktorí mali byť na tomto mieste, ale zmeškali pre nejakú okolnosť lietadlo, vlak, autobus. Veď týmto lietadlom som mal letieť ja. Mal som šťastie? Bolo to šťastie alebo to bol ten, ktorý drží nado mnou ochrannú ruku?

Svätý Hieronym píše: „Veľká je hodnota duše, keď každá od počiatku má určeného anjela na svoju stráž.“

Možno mnohí máte doma obraz anjela strážcu, ktorí chráni deti a sprevádza ich na bezpečnej ceste, vo svojich izbách. Kiež by nám pripomínal nielen fakt, že anjel nie je vymyslená postava, ale že je to Boží posol. Aby nám pripomínal naše skutočné poslanie tu na tejto zemi. Byť Božím reprezentantom nielen v kostole, ale aj v osobnom živote každého jedného z nás.

Radomír Bodziony ■

Milí mladí čitatelia a všetci, ktorí sa mladými cítite!

My ľudia vieme dobre určovať vzdialenosti, čas, veľkosti ... S presnosťou odmeriame malilinkú bunku, ale aj to, koľko svetelných rokov sú od nás vzdialené hviezdy. Stotinka sekundy niekedy pripraví športovca o vytúžené medailu a hodinové meškanie rýchlika dokáže zbaviť človeka trpezlivosti. Aj dieťa rozlíši, že slon je obrovský a mravček, štekiaci jeho malú rúčku, je maličký.

Úsmev za úsmev

Sú však hodnoty, ktoré sú nevyčísliteľné a nepoznáme ich veľkosť.

Božie milosrdenstvo nekončí a nevyčerpá sa. Prídeš a naberieš si, koľko len chceš. Plastové fľaše a bandasku nenos, stačí tvoje otvorené srdce. Čím viac božej lásky si zoberieš, tým väčšie srdce budeš mať. Najlepšie na tom všetkom je to, že ak lásku rozdáš blížnemu, budeš jej mať ešte viac. Stále sa nám to môže zdať nepochopiteľné a ťažko je nám ľuďom tomu uveriť. Aj v matematike je to tak, že „mínus krát mínus je plus“ a mnohé poučky z fyziky sa zdajú, akoby nemali zmysel a význam. Pozeráme sa na nich neveriacky, ale tie predtým prešli tiež pokusmi fyzikov a matematikov, ktorí sa presvedčili, že naozaj fungujú a nejde o nezmysel. Kto teda prakticky nevyskúšal a neoveril silu rozdávejúcej sa lásky, nemôže nikdy uveriť v jej silu a znásobenie sa.

Povzbudivý úsmev – tak také niečo určite ťažko kúpite v obchode. Nebudem klamať, keď poviem, že niekedy mám pocit, či ho náhodou naozaj treba kupovať a či nie je momentálne príliš drahý alebo ho asi už nemajú na sklade, lebo ho veľmi nevidieť na našich tvárach. Tu by sme známe „oko za oko, zub za zub“, ktorým sa radi riadime, mohli vymeniť za „úsmev za úsmev, úsmev pre smutného“!

A čo pokoj? Vážime si dostatočne hodnotu pokoja? Vnímal by ho Slovák rovnako ako Palestínčan? Žena, ktorej muž pije alebo manželka usmieva sa na svojho manžela, ktorý jej šepká „mám ťa rád“? Aj tu asi platí, že keď nemáš, začne ti chýbať. Preto by sme mali ďakovať za chvíle prežité v pokoji a prosiť o pokoj pre tých, ktorí by sa s nami iste radi vymenili. Kroky prejdené po mäkkom piesku, pohľad

na západ slnka, vychutnanie mamkinho koláča, počúvanie rozprávky na dobrú noc, možnosť vysloviť tomu druhému sympatie, noci strávené vo svojej posteli, nie v tej nemocničnej... Toto sa nedá zmerať a mohli by sme to označiť za najcennejšie drahokamy nášho pokladu.

Školský rok 2007/08 verzus prázdniny

Mládež našej farnosti neotálala a prázdninové dni sa snažila využiť naplno. O svoje zážitky z výletov sa chcú podeliť aj s vami.

Veľké Hincovo pleso

Prvým výletom bol výlet na Hincovo pleso. Keďže v tom čase teplomer bežne ukazoval 30°C mali sme aj obavu, či to zvládneme. Zo Štrbského plesa sme preto vyrazili „v plnej zbroji“ – čiapky, okuliare, opaľovacie krémy. Cesta bola nádherná. Od tých skúsenejších sme dostali aj výklad o tom, ako sa každý jeden štít volá. Pri prechode bystrinami niektorí z nás ovláždili seba, ale nezabudli ani na ostatných, až to nakoniec vyzeralo ako po oblievačke na Veľkú noc. Potom sme konečne dosiahli náš cieľ – Veľké Hincové plesá – najhlbšie v Tatrách. Každý bol rád, že sme už hore, no

niektorí mali málo a poškulovali po Kôprovom štíte. Avšak po krátkej porade sme sa zhodli, že nič netreba preháňať. Cestou späť nás sprevádzal príjemný vetrik, takže sme nepociťovali horúčavu, ktorá všade vládla. Aj keď sme domov dorazili unavení, sme radi, že sme sa na tomto výlete mohli navzájom lepšie spoznať.

Jozef ■

Východná Vysoká

„Podme niekde na výlet!“ znel jeden návrh. „A kam? Do Slovenského raja?“ „Nie, tam chodíme vždy, poďme teraz do Tatier.“ Návrh bol rýchlo schválený, veď tam nechodíme až tak často. Všetci sme sa tešili a za cieľ sme si zvolili Východnú Vysokú (2429 m.n.m.). Boli sme plní očakávaní, no i obáv, lebo mnohí z nás na takom vysokom kopci ešte neboli. Vybrali sme sa vlakom skoro ráno o pol šiestej. Trocha nezvyčajný čas na vstávanie cez prázdniny, ale výlet je výlet. Na stanici sme ešte na seba klipkali zlepenými očami, ale s úsmevom na tvári. Začali sme šľapať z Tatranskej polianky na Sliezske dom. To bolo ešte v pohode, veď tam často stretnete i človeka, ktorý kráča hore v saku. No vyššie už to tak nebýva. Aj my, čím vyššie sme stúpali, tým sa nám zdal náš cieľ vzdialenejší. No krása hôr, výhľad a dobrá partia

nám dodávali silu, aby sme to nevzdali. Á, konečne sme na vrchole. Čaká nás zaslúžený oddych aj obed. Človeku sa v takejto chvíli zdá, akoby bol bližšie k Bohu a lepšie si uvedomoval krásu a dokonalosť Božieho stvorenia. Takto povzbudení sme sa veselo pobrali naspäť. Šťastlivo sme dorazili domov, aj keď boľavé nohy sme cítili ešte pár dní. Každý z nás je však presvedčený, že to stálo za to.

Goro ■

Výlet v Dobšinej

Mládežnícky výlet je vždy príležitosťou oddýchnuť si a spoznať nových ľudí – mladých kresťanov. Tentoraz sa mládež z našej farnosti vybrala do Dobšinej. Cesta tam bola kľukatá a veselá. Organizátori si pripravili dobrý program – šport, túru na Havraníu skalu, opekačku a ešte mnoho iného.

Okrem telesnej aktivity sme vyvíjali aj duchovnú – pán kaplán pripravil svätú omšu v Stratenej. Človek má obyčajne iné pocity pri ceste do diaľav a iné zasa pri návrate. Čo priniesol výlet mne osobne? Boli to – radosť zo spoločenstva, ktoré sme my výletníci vytvorili, radosť z dobrého jedla (hlavne melón) a zážitok z Božej prírody. Pán Boh zaplať za výlet organizátorom, účastníkom aj všetkým dobrodincom.

Vlado ■

Milí čitatelia mládežníckej stránky!

Tentokrát je to posledný raz, čo sa vám prihovám prostredníctvom mládežníckej stránky. Od septembra odchádzam na vysokú školu do Bratislavy. Verím však, že si aj naďalej mládežnícku stránku radi prečítate. Usilovala som sa písať úprimne, zo

srdca. Chcem sa poďakovať Pánu Bohu za pomoc pri tvorení každého môjho článku. Aj keď som niekedy naozaj netušila, čo napíšem, Duch Svätý zapôsobil svojou silou. Ďakujem mojej rodinke, vám mladým za každú spoluprácu a poskytnutie názorov a samozrejme všetkým, ktorí si mládežnícku stránku radi prečítali. Tešila som sa z každej reakcie. Ďakujem za vašu priazeň, ktorú verím, že zachováte aj tým, ktorí mládežnícku stránku prevezmú. Želám im veľa dobrých nápadov a Božiu pomoc. S mládežníckou stránkou sa síce lúčim, ale nie so spoluprácou s týmto časopisom. Prajem vám veľa Božích milostí, správnych rozhodnutí na vašej ceste životom, pokoj srdca a mladého ducha, ktorý sa nenechá znechutiť neúspechom.

Zo srdca žela
Lucia Dutková

Milí dobráčikovia!

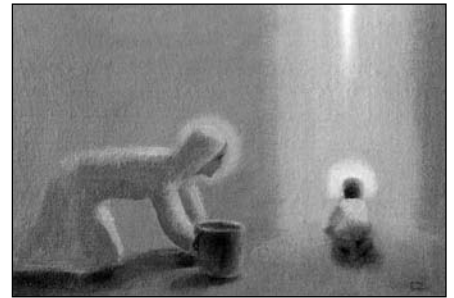
Doznievanie horúcich dní, ich skracovanie, predlžovanie noci nám opäť naznačuje, že je čas školských povinností. Letné zážitky nás budú však ešte dlho hriať. Keď sa nám bude zdať, že máme toho veľa, pri spomienke na buchty u starej mamy, alebo na ranný východ slnka pri vode, určite pookrejeme i starosti ľahšie prekonáme s vedomím, že o necelých desiat mesiacov tu máme opäť letné prázdniny a bude nám fajfn.

September sa nesie v znamení sviatku Sedembolestnej Panny Márie. Veriaci v Tepličke slávia odpustovú slávnosť. Určite vám vrta v hlave prečo je Panna Mária sedembolestná. Nuž skúsme sa spolu zamyslieť.

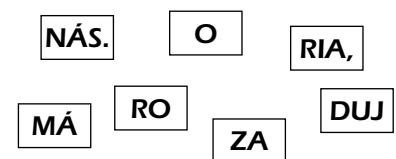
Sedem je v biblickej reči symbolickým číslom a znamená plnosť. Čiže môžeme povedať, že Panna Mária nemala len presne sedem bolesti, ale že počas svojho života prežívala mnoho bolestných situácií a nemilých prekvapení, ktorým musela čeliť a s vierou ich trpezlivo prekonávala. Okrem toho Mariánski čitatelia vymenúvajú sedem najznámejších bolesti Božej Matky. Prvou je prorocstvo Simeona, ktorý jej na 40. deň po narodení Ježiša predpovedal ťažkú budúcnosť Božieho Syna a aj to, že "jej vlastnú dušu prenikne meč". To je tiež myslené obrazne – Pannu Máriu nikto neprebodol mečom, avšak prežívala veľký smútok a žiaľ, keď videla, ako Pán Ježiš trpí. Po druhýkrát pocítila Mária bolesť a trápenie, keď musela s malým dieťaťom utekať do

Egypta pred Herodesom, ktorý dal vyvraždiť v Betleheme a na okolí všetkých chlapcov mladších ako dvojročných. Vtedy každá mamička, ktorá stratila svoje nevinné dieťa ukrutne trpela a o to bola bolesť Panny Márie väčšia. Treťou ranou podľa odborníkov bola pre Máriu strata dvanásťročného Ježiša v jeruzalemskom chráme počas veľkonočných sviatkov. Bolo tam, ako vieme, mnoho ľudí – Židov, ktorí sa tam prišli modliť, rozjímať nad Svätým písmom a osláviť sviatky. Ježišova mamka si nevšimla, že Ježiš nejde s nimi. Možno si myslela, že s ostatnými priateľmi kráča niekde v zástupe. Keď zistila, že Ho nikde navôkol nemôže nájsť, prenikol ju strach a úzkosť. Štvrtú a piatu bolesť prežívala pri umučení syna, keď sa s ním stretla na krížovej ceste a keď stála pod krížom. Posledné dve bolesti ju zasiahli po Ježišovej smrti, keď držala v náručí jeho mŕtve telo a keď jej ho vzali, aby ho uložili do hrobu. Svojím utrpením spolupracovala Mária na vykupiteľskom diele Syna a veriaci ju uctievať ako matku plnú bolesti.

Slovenský národ má obzvlášť v úcte Pannu Máriu. Po dlhé stáročia prechováva k nej osobitnú úctu a dôveru v ťažkostiach. Všetci veríme, že nám neustále pomáha a stará sa o nás tak, ako každá mama o svoje dieťa. Možno aj vy, dobráčikovia, máte starosti a problémy, s ktorými si neviete poradiť a trápia vás. Poradím vám teda, skúste sa s láskou a dôverou obrátiť na našu nebeskú Ma-

mičku, ktorá nikdy neodoprie pomoc. Stačí krátka modlitba vlastnými slovami, v ktorej sa jej vyžalujete ako dobrej priateľke, úprimne, zo srdca. Ona vaše prosby prednesie svojmu Synovi, ktorý ju miluje a rád pre ňu urobí všetko. Venujte jej i vaše radosti i vďaka za to, čo už máte: za vašu pozemskú mamičku, za leto a slnko, ktoré sme si naplno užili, za všetko, čo vám napadne. No ale naj, naj by bolo pridať k týmto prosbám a vďaka pomodlenie sa desiatku svätého ruženca, alebo by ste zvládli i celý? Tak to už bude mať celé alebo radosť nad vašou horlivosťou a neverím, že by také dieťa nenašlo milosť u Boha a Jeho požehnanie.

Súťaž!

Poskladaj rozsypané slabiky. Správnu odpoveď nezabudni poslať do redakcie. Správne odmeníme. Privítame i ohlasy alebo príspevky z vašej strany. Radi ich zverejníme.

Adriana a Peter Lazorovci ■

informátor

Pracovné podujatia

- V minulom čísle sme písali o blesku, ktorý udrel do veže markušovského kostola. Preto istý čas nefungovali dva zvony (Urban a Michal), funkčným ostal iba zvon Ján Vojtaššák. Zvony boli opravené 4. augusta tohto roku a opäť ich zvuk môžeme počuť v plnej kráse.

- Na markušovskej kostolnej veži nefungujú ani hodiny. Spôsob fungovania hodín zabezpečoval hodinový stroj a bolo potrebné dosť často vyťahovať hore závažie, ktoré ťahalo hodinový stroj a teda i samotné hodiny. Údržbu stroja a vyťahovanie závažia mal na starosti pán Jozef Kamenický, pokiaľ žil. Po ňom túto úlohu prevzal pán František Kalafut. V súčasnosti sa pristúpilo na elektrické ťaženie i odbíjanie hodín, ktoré budú čas snímať z družice a teda pôjdu a budú odbíjať s maximálnou presnosťou.

- V júli navštívil Markušovce majster Havrila, aby preskúmal možnosti reparácie alebo montáže nových vitráží vo farskom kostole.

- Blesk vyradil z prevádzky aj zosilňovač ozvučenia vo filiálnom kostole v Tepličke, ktorý bolo potrebné opraviť. V súčasnosti už opäť funguje.

Duchovné podujatia

- Ružencové spoločenstvo v Markušovciach zorganizovalo púť na Mariánsku horu v Levoči. Púť sa uskutočnila pred hlavným levočským odpustom.

- 2. júla zorganizovalo Ružencové spoločenstvo v Tepličke taktiež púť na Mariánsku horu v Levoči.

- 16. júla navštívil našu farnosť bývalý markušovský

kaplán Anton Kasan, ktorý tu slúžil svätú omšu. Po svätej omši mal v kostole vystúpenie mládežnícky zbor Paprsky z Moravy. Vystúpenie v Markušovciach mali v rámci svojho turné po farnostiach Slovenska.

- Odpustovú slávnosť Nanebovzatia Panny Márie v Lieskovaniach celebraval v nedeľu 12.8. o 10,30 vdp. Matúš Perignéath, správca farnosti Rudňany. V samotný deň slávnosti (15.8.) svätú omšu celebraval miestny farár.

Iné podujatia

- V auguste sa v Chrasť nad Hornádom konal oblastný miništrantský futbalový turnaj, na ktorom sa zúčastnili aj miništranti z našej farnosti. Minulý rok bola usporiadateľom turnaja naša farnosť a turnaj sa uskutočnil v Markušovciach.

- V auguste mali miništranti našej farnosti viacdňový výlet s pánom kaplánom na chatu v Markušovskej doline so športovým i duchovným programom.

- Podobný viacdňový výlet pán kaplán zrealizoval aj pre ostatnú mládež, ktorá o to prejavila záujem.

- Bohoslovec Jožko Sukeňik sa v auguste zúčastnil na mesačnom jazykovom kurze nemčiny vo Viedni v Rakúsku.

Informátor spracoval
Ján Duda a Valentín
Kokoruďa

listáreň

Stretnutie členov Jednoty dôchodcov Slovenska

V sobotu 30. júna sa konal v Markušovciach I. ročník kultúrno-turistického stretnutia seniorov z okresu Spišská Nová Ves. Cieľom podujatia bolo predovšetkým „oživenie“ všedných dní dôchodcov, ich pohyb a pobyt v prekrásnom prostredí okolia letohrádku a kaštieľa a iných historických pamiatok. Po prehliadke expozícií múzea a tichom zastavení sa v kostole spontánne zaznela aj mariánska pieseň. Určite bola poďakovaním našej Matičke za duševnú pohodu a možno aj za doterajší život. Po spoločnom obede stretnutie vyvrcholilo kultúrnym programom v hudobnej sále múzea, v ktorom vystúpili markušovské ženičky zo súboru Markušovčan. Kultúrny program bol dramaturgicky orientovaný k práve prebiehajúcej roku Jozefa Miloslava Hurbana. Markušovský rodák p. Viliam, ktorý počas dlhých 40 rokov žil na Kysuciach pozitívne hodnotil stretnutie dôchodcov, keď – okrem iného – povedal, že „podobné stretnutia treba organizovať. Spríjemnia všedné dni seniorom, ale sú aj prínosom pre obec a región“.

Okresný výbor JDS v Spišskej Novej Vsi
(redakčne skrátené)

Vážená redakcia!

Napriek tomu, že nie som trvalý obyvateľ Lieskovian, dostáva sa mi do rúk váš časopis. Čítam ho od slova do slova. Veľmi oceňujem jeho redaktorskú i grafickú úpravu. Nachádzam v každom čísle veľmi zaujímavé príspevky zo života vo farnosti. Zvlášť ma zaujímajú príspevky z histórie cirkvi i života. Už dlhší čas myslím na historické údaje z obce Lieskovany. A tak mám otázku. V publikácii Súpis pamiatok na Slovensku pod heslom Lieskovany okrem iných údajov je uvedené, že sa tu nachádza gotická kaplnka. Uvažujem, či nejde o gotickú kaplnku pri ceste zo Spišskej Novej Vsi do Markušoviec na autobusovej zastávke. Bol by som rád, keby sa v časopise objavilo vysvetlenie k tomuto údaju v spomínanej publikácii.

Ing. Michal Kozák

Vážení páni Kozák, tešíme sa z toho, že čítate náš časopis a zaujímate sa o históriu svojho okolia.

Pokiaľ ide o historické pamiatky v obci Lieskovany, budeme sa nimi v najbližšom období na našich stránkach zaoberať. Dúfame, že tu nájdete aj odpovede na svoje otázky.

-red-

Spievame o nádeji všetkým

Spievame o nádeji všetkým, ktorí majú srdcia otvorené, tiež i vám. Takto nám ukončili teplý júlový deň členovia skupiny Paprsky, ktorí svojím spevom, slovom i inštrumentálnou hrou presiahli naše očakávania a zanechali v nás príjemný pocit, ktorý pri slove "paprsky" cítime ešte dnes. Ich teplé lúče sa dotkli našich srdiec, duší a prenikli celý náš markušovský chrám. Ba hriali ešte silnejšie, pretože nás spolu s nimi navštívil náš bývalý kaplán, vdp. Anton Kasan, ktorý si u nás po dlhšom čase opäť odslúžil svätú omšu.

